Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî | Jimar :1009 | 30-Cotmeh- 2022 | www.ronahi.net/ku/

www.ronahi.net/ku/ | nameronahi@gmail.com | ☎ 423165

Hişkayî tenê ne li Efrîka li her derî ye!

Paul Nicklen; "Dixwazim meriv li van wêneyan binihêrin û herin bi çavê xwe bibînin. Hişkayî tenê li Efrîka û Awistralya nîne û ev ne tiştekî nû ye jî. Bila zanibin ku li vir, ango li Emerîkayê û Kanadayê, yanî li pişt mala me jî heman tişt diqewime."

Paul Nicklen wênegirekî ji Kanadayê ye. Qederê 20 salan wêneyên dinyayê girtiye û xweşikiya wê nîşanî xelkên cîhanê daye. Wî nexasim jî rewşa dinyayê ya ku her roj ber bi xerabûnê ve diçe weke belge girtine û di gelek pêşangehan de bal kişandiye ser vê xeteriyê. Paul Nicklen ji bo kovara National Geographic û Sony Artistan of Imagery dixebite û heya niha gelek wêneyên wî di van kovaran de hatine weşandin. Wî heta niha di vî warî de bi qasî 30 xelatên baş wergirtine. Ji bilî karê wênegiriyê di heman demê de nivîskariyê jî dike. wê û li ser avûhewayê tesir kirine nîşanî me dide. Yanî meriv dikare bibêje ku Paul Nicklen wêneyê dilê çem girtiye û bi van wêneyan bûye dengê nalîna vî dilê.

Çemê miçiqî nîşaneya guherîna avûhewaye ye

Di van wêneyên wî de em "Çemê Colorado" dibînin. Çemê Colorado diherike Behra Cortez. Lê di van salên dawî de beriya ku ew xwe bigihîne Behra Cortez dimiçiqe û ziwa dibe. Çemê ku bi salan li bajarê Baja yê Meksîkayê diherikî edî weke berê bi coş naherike û bi ziwabûnê re rû bi rû ye! Ji xwe wêneyên Paul Nicklen jî vê rastiyê baş radixin ber çavan. Lê sedema ku çem dimiçiqe tenê guherîna avûhewayê nîne, her wiha bendavên ku li ser çem hatine çêkirin jî dibe sedem ku çem bimiçiqe û weke berê neherike. Li gor agahiyên Paul Nicklen dide li

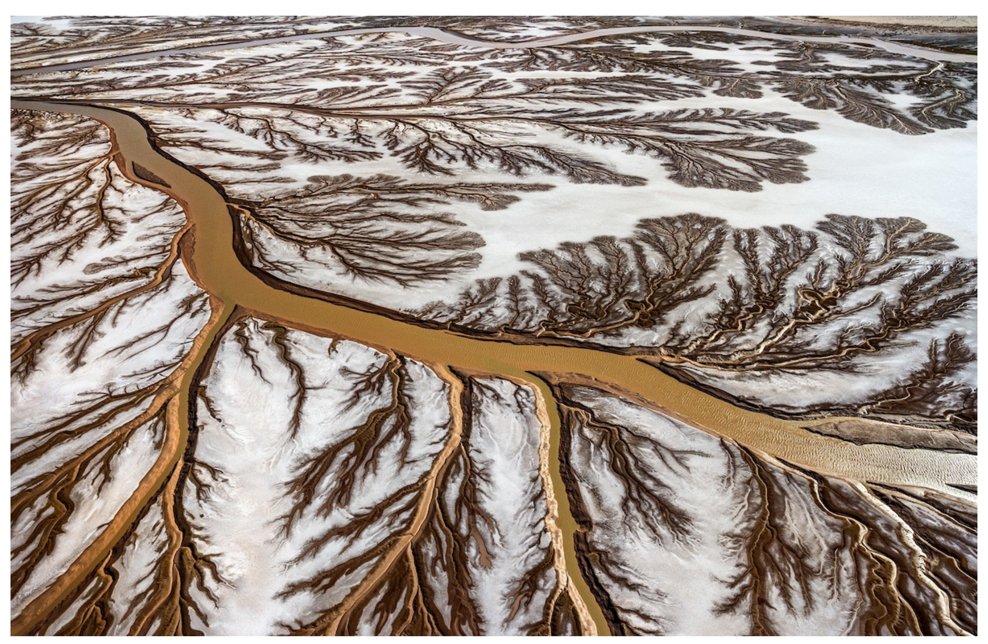

Di gelek konferansan de derbarê ezmûn û ceribînên xwe de diaxive û serpêhatiyên xwe bi insanan re parve dike.
Her wiha ew damezirînerê "Sea Legacy" e jî. Sea Legacy, bi riya dîtbariyê hewl dide xelkê di derbarê oqyanûsan de hişyar bike û guherîna avûhewayê ya li dinyayê nîşanî wan bide.
Paul Nicklen di van demên dawî de xebateke bi navê "Delta" pêk aniye. Ev xebata wî jî dîsa ji wêneyên xewzayê pêk tên û wî di vê xebata xwe de dîsa balê biriye ser xwezayê. Ji xwe ew hunerê xwe ji bo merivan biguherîne û hişyar bike bikartîne. Armanca wî ya sereke ev tişt e. Wî bi xebata xwe ya "Delta" gelek wêneyên ji jor girtiye û bi kadrajên mezin guherîna avûhewayê qeyd kiriye. Wêneyên girtine çawa ku bi destan hatibin xêzkirin ewqasî ku xweşik û bi bandor in. Bi vê xebata xwe rewşa dawî ya ku insan bûne sebebê ser Çemê Colorado 12 bendav hatine çêkirin û roj bi roj ev çem ziwa dibe. Ji xwe wêneyên Paul Nicklen vê ziwabûn û miçiqînê baş rave dikin.

Li pişt mala me jî heman hişkayî heye!

Paul Nicklen van wêneyên xwe weke damar û dilê xwezayê dinirxîne. Ji xwe dema meriv li wêneyên wî dinihêre çemê miçiqî weke insanekî tazî tê xuyanê. Paul Nicklen armanca karê xwe ango vê xebata xwe wiha tîne ziman, "Dixwazim meriv li van wêneyan binihêrin û herin bi çavê xwe bibînin. Hişkayî tenê li Efrîka û Awistralya nîne û ev ne tiştekî nû ye jî. Bila zanibin ku li vir, ango li Emerîkayê û Kanadayê, yanî li pişt mala me jî heman tişt diqewime. Guherîna avûhewayê li her derî pêk tê, ev rastiyeke dijwar e û tesîra xwe li hemû xelkên cihanê dike."-***Ozgurpolitika***

Li Hewlêrê komxebata li ser darên berû: Êrişên Tirkiyeyê û Îranê wêran dike

Li Hewlêrê di komxebata li ser girîngiya darên berû, daristan, balinde û koviyan de hate ragihandin ku ji ber êrişên welatên cîran li ser darên Kurdistanê metirsiyek mezine û bi taybet metirsî li ser tinebûna darên berû heye. Herwiha hate gotin ku divê bi riya çandina daran jîngeh û xwezaya Kurdistanê were parastin.

Li Hewlêrê Rêxistina Riwek a Kurdistanê, bi hevkariya Desteya Jîngeha Herêma Kurdistanê li ser girîngiya darên berû, daristan, balinde û koviyan komxebatek da meşandin.

Di komxebatê de, qala metirsiyên li ser daristan û darên berû hate kirin ku darên Kurdistanê herî zêde ji darên berû pêk tê. Di komxebatê de hate ragihandin ku êrişên welatên cîran li ser jîngeha Herêma Kurdistanê, daristan û bi taybet darên berû metirsiye.
Di Komxebatê de, hate diyar kirin ku salen rêjeyek zêde darên Kurdistanê bi taybet darên berû metirsiya tinebûnê li ser in û sedem jî birîna daran û êrişên welatên cîran tê destnîşan kirin. Tê gotin ku divê bi riya çandina daran jîngeh û xwezaya Herêma Kurdistanê were vajandin.
Serokê Rêxistina Riwek a Kurdistanê Saman Ebdulrehman diyar kir ku sedemên navxweyî û herêmî wiha kiriye ku daristan zêdetir tine bibin û got: "Herwiha guhertinên avhewayê, kêmbarîn û zêdebûna herêmên çolistan beşek din ên sedeman in. Yek ji metirsiyên din ên li ser daristanên Herêma Kurdistanê, ji aliyê welatiyan ve birîna daran a ji bo xwe germkirinê ye. Ji ber ku nefta pêwîst ji bo zivistanê nîne, wiha kiriye ku metirsî li ser jîngehê çêbibe."

Serokê Rêxistina Riwek a Kurdistanê Saman Ebdulrehman têkildarî bombebaran û êrişên dewleta Tirk û Îranê jî got: "Yek ji sedemên sereke, yê têkdana jîngeha Herêma Kurdistanê êrişên berdewam ên dewleta Tirk û Îranê yên li ser herêmên sînor in ku rojane rêjeyek zêde ya daran dişewitînin û tine dikin. Herwiha gelek candar û zîndî ji ber bombebaran didin qurbanî."- ***ROJNEWS***

Sudoku:Pirs19

			4					
4	1		6	2	5			
7		5			1		3	2
2	7					6		
			8	3	6			
		4					5	9
3	9		7			1		4
			3	6	2		9	5
					4			

Sudoku: Bersiv18

9	6	4	7	3	2	1	5	8
8	3	5	1	4	6	2	9	7
2	7	1	8	9	5	4	3	6
1	2	3	6	5	7	8	4	9
6	5	8	4	2	9	7	1	3
4	9	7	3	8	1	6	2	5
5	1	6	9	7	4	3	8	2
3	4	9	2	6	8	5	7	1
7	8	2	5	1	3	9	6	4

Quncika têgînan

Bendav	**Ji bo komkirina avê, avdan û kehrebeyê benda li ser çemê avê hatî çêkirin. Sed.**
Dirav	Pere.
Girav	Erdê hawîrdorê wî bi avê hatî pêçan. Cezîre.
Eger	1. Ku: Ku tu neyî ez jî naçim. 2. Sedem: Dewletê egera bihakirina benzînê diyar kir. Divê em şehîdan bikin egera xurtkirina têkoşînê.
Jineolojî (Fransî)	Zanista jinê.
Peyman	Lihevkirin.
Pênase	Danasîn, te´rîf.
Piyale	Qedeh, berdaq.
Sinc	Exlaq.
Xwerek	Tiştên hişk yên dibin xwarin: Birinc, nok, nîsk û hwd.

Serhildana gel li Rojhilatê Kurdistan û Îranê bênavber dewam dikin

Serhildanên gel yên li dijî rêjîma Îranê roj bi roj mezintir dibin û navenda wan serhildanan jî bajarên Rojhilatê Kurdistanê ne. Li gorî Rêxistina Efûyê ji 26 heta 28 cotmehê ve herî kêm 8 xwepêşander li ser destê rêhjîmê hatine kuştin ***R-3***

Ronahî
Şopdara Rastiyê ye
Rojnameya siyasî, civakî û çandî | Jimar : 1009 | 30-Cotmeh- 2022 | www.ronahi.net/ku/

GERÎLA CÎHAN JI XETERIYA DAIŞ'Ê RIZGAR KIR

DEWLETA TIRK JÎ DIXWAZE GERîLA BI ÇEKÊN KÎMYAWÎ TINE BIKE

Êrişên kîmyawî yên li ser gerîla tola rizgariya Kobanê ye

Cîhan hemû şahide gerîlayên çiyayên Kurdistanê bû ku Kobanê û cîhan giş ji xeteriya DAIŞ'ê rizgar kirin û dizanin ku çavkaniya herî mezin ya DAIŞ'ê dewleta Tirkiyê ye. Lê niha, dewleta tirk ya dagirker li pêş çavên cîhanê bi çekên kîmyawî dixwaze tola çeteyên DAIŞ`ê ji gerîla hilde û cîhan jî bêdenge! ***R-5***

`Divê em ji berxwedana gerîla re bibin bersiv`

Welatiyên bajarê Qamişlo êrişên dewleta tirk ya dagirker yên ser qadên gerîla û bikaranîna çekên kîmyawî bi tûndî şermezar kirin û hêzên navneteyî wekî hevkarê sûcên dewleta Tirk binav kirin.***R-4***

Êrişên kîmyawî yên dagirkeriya Tirk berdewam in

HPG`ê ragehand ku di encama çalakiyên hêzên wan de 2 dagirker hatin cezakirin û diyar kir ku dewleta Tirk a dagirker ku lihemberî çalakiyên Gerîlayên Azadiyê yên Kurdistanê bêçare maye, bi çekên kîmyewî êrîş dike.***R-3***

WMA xwest ku mijara gazên kîmyewî bê lêkolînkirin

Yekîtiya Tabîban a Cîhanê (WMA) xwest, agahiyên li ser bikaranîna gazên kîmyewî yên li dijî gerîla bên lêkolînkirin.***R-3***

Jinên ciwan: Hêza jinên Kurd tavahî sînor derbas kirin

Yekîtiya Jinên Ciwan bi boneya 30'emîn demazrandina Artêşbûyîna Jin, Salvegera şehadeta Bêrîtan û bîranîna 17 gerîlayên ku di encama bikaranîna çekên kîmyawî de Şehîd bûne, li herêma Şehbayê çalakiyek li dar xistin.***R-2***

Gelê Efrînê: Nikarin bi siyaseta dorpêçê gel bê îrade bikin

Koçberên Efrînê yên kampa Berxwedanê ya Şehbayê diyar kirin ku tevî hemû zehmetiyên jiyanî jî ew bi îradeyeke xurt debara jiyana xwe dikin û gotin, ne dorpêç û ne jî êrişê wê karîbe îradya wan têk bibe ***R-6***

Farûk Sakik
Doza PKK'ê
R-4

Memed Serdar
Gûhertina tarzê şer ....
R-4

Idrîs Henan
Çi Li Paş Perdeya El Nusra ...
R-5

Jinên ciwan: Hêza jinên Kurd tavahî sînor derbas kirin

Yekîtiya Jinên Ciwan bi boneya 30'emîn demazrandina Artêşbûyîna Jin, Salvegera şehadeta Bêrîtan û bîranîna 17 gerîlayên ku di encama bikaranîna çekên kîmyawî de Şehîd bûne, li herêma Şehbayê çalakiyek li dar xiştin.

Zana Roj/ Şehba

Yekîtiya Jinên Ciwan ya herêma Efrînê ji bo bîranîna 17 gerîlayên ku di encama êrîşên dewleta tirk a dagirker yên bi çekên kîmyawî yên qedexekirî ku li ser Herêmên Parastinê yên Medya şehîd bûn, herwiha bi bûneya Salvegera 30'emîn ya Avakirina Artêşbûyîna Jin di nava Tevgera Azadiya Kurdistanê de û bîranîna şehîd Bêrîtan, çalakiyek lidar xist. Di çalakiyê de bi sedan jinên ciwan li navçeya Ehdas kom bûn. Di çalakiyê de sînevîzyon hat pêşkêş kirin û li ser navê Jinên Ciwan axaftin hatin kirin.

Têkildarî çalakiyê hevseroka Yekîtiya Sporê ya herêma Efrînê Dunya Bekir û endama Jinên Ciwan Zîn Henan ji me re axivîn.

`Ji bo têkbirina têkoşîna 50 salî, kîmyasalê bikar tîne`

Hevseroka Yekîtiya Sporê ya herêma Efrînê Dunya Bekir, bikaranîna çekên kîmyawî li ser gerîla weke despêkirin û xistina rêzê de yê şerê kîmyawî yê navdewletî nirxand û got, Ji bo têkpirina berxwedanî û têkoşîna a ku ji 50 salî ve ji aliyê çehremanên azadiya Kurdistanê ve tê meşandin, dewleta Tirk a faşîst bi hemû cure wehşiyetê, gerîlayên azadiyê dike hedef. Dewleta Tirk ya dagirker, ji ber têkçûyîna artêşa xwe li herêmên Zap, Avaşîn û Metîna çekên kîmyawî bikar tîne. Herwiha bêdengiya dewletên navnetewî jî tê wateya ku dixwazin karanîna kîmyawî li ser mirovahî yê normal bikin. Lê xeta Şehît Bêrîtan wê van plana têk bibe."

`Tavahî hêzên navneteweyî ji bo tunekirina Kurdan hevalbendin`

Dunya da zanîn ku ev ne cara yekê ye ku dewleta Tirk çekê kîmyawî li qadê gerîla bikar tîne û wiha domand: "Divê her kes bizanibe, di têkoşîna Kurdistanê de ev ne cara yekemîne ku dewleta Tirk ya dagirker çekên kîmyawî bikar tîne, ev yek jî li beramberî tavahî cîhanê tê kirin û ispatên bikaranîna dewleta Tirk ji kîmyawî re hene. Lê, dîsa jî hêzên navnetewî bêdengin, ev yek jî dide diyar kirin ku her kes jî bo tunekirina gelê Kurdan desteké didin dewleta Tirk ya dagirker. Ji ber ku herkes dizane di armanca dewleta tirk ewe ku piştî gerîla, gelê kurd qir bike. Lewma parastina gelê kurd gerîla ye. Eger gerîla û tekoşîna gerîla neba ye, niha tiştekê bi navê kurd û Kurdistanê nedibû. "

`Artêşbûna Jin, bi îdolojiya Rêber Ocalan pêşengiya tekoşîna rizgariya Kurdistanê kir`

Endama Jinên Ciwan Zîn Henan jî 30'emîn Salvegera Avakirina Artêşbûyîna Jin di şexsê Şehîd Bêrîtan de pîroz kir û wiha dest bi axaftina xwe kir: "Jinên Kurd, ji destpêka avakirina Tevgera Azadiyê de rola xwe ya pêşengtiyê dilîst. Ji bo xwenaskirin û li azadiya jin xwedî derkertin, bi her awayî di asta herî bilind de têkoşîn dida meşandin. Ev berxwedanî û têkoşîn bû hêz ku beriya 30 salî artêşbûyîna jinên leheng bê avakirin, ev artêş ji bo me û tavahî jinên cîhanê, weke dawîanîna li tevahî zihniyetên ku li dijî jin kar dikine bû. Herwiha bi pêşengiya jina kurd bi îdeolojiya Rêber Ocalan ev 30 salin, têkoşîna azadiya Kurdistanê tê meşandin".

`Hêza jinên Kurd sînor derbas kirin`

Zîn da nîşandan ku silogana Jin Jiyan Azadî a ku mîrasê jinên qehreman e, bû sembola serhilanan û got: "Hêza Artêşa jin a ku niha

em di silogana 'Jin Jiyan Azadî' de dibînin ku derbasî tavahî cîhanê jî bûye, ji bo xwedîderketina li mafê jin û têkbirina zihniyeta paşverû a ku li ser jin hatiye ferz kirin e. Niha li tavahî qadên cîhanê jin rabûne ser piyan, ev yek jî dide diyarkirin ku hêza jinên Kurd derbasî her derê cîhanê bûye".

`Dem dema têkoşînê ye`

Endama yekîtiya jinên ciwan Zîn Henan bang tavahî jinan kir ku asta têkoşînê bilind bikin û wiha axaftina xwe qedand: "Bi bûneya salvegera 30 yemîn a artêşbûna jin, em banga tavahî jinan dikin û bi taybet jinên ciwan ku dem dema têkoşîn û xwedîderketina li îdeolojiya Rêber Ocalan e. Divê em biherikin kolanan û dengê jin di tavahî cîhanê de bilind bikin. Divê em guh bidin dengê têkoşîna gerîla û xwedî li berxwedan û fedekariya wan derkevin. Divê em bizanibin dem dema azadiya jin û gelan e û em tekoşînê xurt bikin."

Jin di qada rêveberiyê de pêşengiyê dikin

Di 10'ê Gulana 2017'an de, Hêzên Sûriyeya Demokratîk herêma Tebqa û gundewarê wê ji çeteyên DAİŞ'ê rizgar kirin. Piştî wê bi çend meha di 27'ê Cotmeha 2017'an de Rêveberiya Sivîl a Demokratîk hat avakirin. Piştî 5 salan ji avakirina Rêveberiya Sivîl a Demokratîk li herêma Tebqayê, gavên mezin hatin avêtin. Piştî rizgarkirinê, herêma Tebqayê bûye cihekî ku wateya rast a hevgirtina gelan di nava Rêveberiyeke Sivîl de vedihewîne.

Tevî êrişên li ser hereme birêxistinbûna xwe ava kirin

Hind El-Elî ya diyar kir ku di nava 5 salan de Rêveberiya Sivîl gelek projeye pêşkêşî gelê herêma

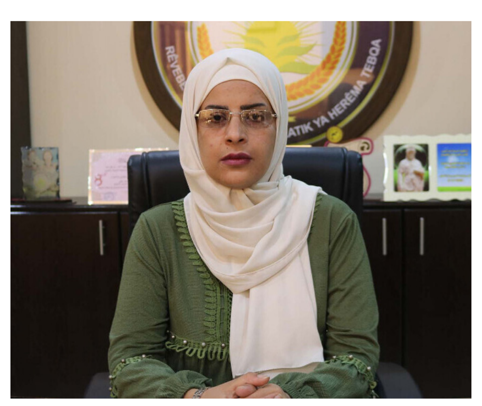

Tebqayê kirin da zanîn ku Avabûna Rêveberiya Sivîl a Demokratîk ji bo vejandina civakê ya di warê çandî, civakî û jîngehparêzî de kar û xebatê dimeşîne. Hind El-Elî ya qala zehmetiyên ku ew di avakirin û pêşdebirina pergalê de ji ber êrişên li ser heremê rastî hîn zehmetiyan hatine da zanîn ku rûxmê hemu zehmetiyan jî ew bi hêz û îradeya xwe hemû zehmetiyan derbas kirine û got; "Tevî şert û mercên dijwar û gef û êrîşên berdewam ên li ser herêmên Bakur û Rojhilatê Sûriyeyê me karîbû van hemû zehmetiyan derbas bikin. Bi avakirina Rêveberiya Sivîl re gelek komîte, komîn û meclîs hatin avakirin da ku ji hemû aliyan ve xizmeta gelê herêmê bikin."

Li ser karên ku di pênc salên borî de pêk hatine Hind El-Elî destnîşan kir ku ew bi hevkariya Hêzên Ewlekariya Hundirîn û Hêzên Sûriya Demokratîk karîne plan û xebatên xwe yên xizmetguzariyê pêk bînin û wiha dom kir; "Rêveberiyê bi amadekirina mamosteyan, nûkirina dibistanan û vekirina peymangehan de, giranî da ser aliyê perwerdeyê. Dema ku çeteyên DAİŞ'ê herêm dagirkirbû pêvajoya perwerdeyê bi temamî hatibû rawestandin. Her wiha sektora tenduristiyê ne di asta herî baş de bû, lewma me li ser vekirina Nexweşxaneya Niştimanî, amadekirina hemû beşên wê û vekirina gelek nexweşxaneyan li Tebqa û gundewarê wê xebitîn."

'Rêveberiya sivîl rê li ber hemu jinan vekir'

Hind El-Elî ya bal kişand ser rola jinan di van hemû destkeftiyan de destnîşan kir ku Rêveberiyê bi rêya Komîteya Jinan, Meclisa Jinan û saziyên bi pirsgirêkên jinan re eleqedar in û ji bo nîşandana nasnameya jinan dixebite, wiha got; "Rêvebiriya sivîl rê li ber hemû jinan vekir. Koordînasyona Jinê di Meclîsa Rêveber de erk girt ser xwe ku xwe bigihîne hemû beşên civakê û hemû jinan û bi gelek zehmetî û astengiyan re rû bi rû ma, nemaze ji ber berdewamiya gefên dagirkeriya dewleta Tirk ku hewl dide projeya me bi hedefgirtina jinan bike hedef. Jinên herêma Tebqayê bi bername û çalakiyên ku me di van 5 salan de li dar xistine, gavên mezin avêtine. Koma ciwanan hatibû paşguhkirin û di rewşa siyasî û îdarî de ti roleke wan tune bû, lê piştî damezrandina Rêveberiya Sivîl, girîng li ser rola ciwanan di beşdarbûna biryaran de hate kirin."*-JINHA*

Nivîskaran 6`emîn Pêşangeha Pirtûkan a Şehîd Herekol nirxandin

Nivîskarên ku beşdarî 6'emîn Pêşangeha Pirtûkan a Şehîd Herekol bûne, diyar kirin ku pêşangeh roleke mezin û erênî di piştgiriya nivîskaran de lîst ku pirtûkên xwe pêşkêş bikin û şênî teşwîqî xwendina bi zimanê zikmakî û naskirina çand û dîrokê bikin.

Li dijî kurdan gelek hemleyên qirkirin û bişaftinê, komkujiyan ji aliyê dewletên mêtinger ve, pêk hatine. Her wiha kurd ji mafê axaftina bi zimanê dayîkê bêpar hatin hiştin û di aliyê çandî de hatin pişaftin. Piştî destpêka Şoreşa 19'ê Tîrmeha 2012'an li Rojavayê Kurdistanê û Bakur û Rojhilatê Sûriyê, çand hat vejandin û derfet ji hemû pêkhateyan re peydabû ku zimanê xwe yê zikmakî bi awayekî fermî di dibistanan de fêr bibin, wî ji siyasetên bişaftin û qirkirinê biparêzin.

Bi damezirandina Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê re, gelek çalakî û mîhrîcanên wêjeyî yên ji bo parastina zimanên gelên herêmê ji bişaftinê, pêşxistina çanda xwendinê û nivîsandinê di civakê de, hatin lidarxistin nexasim Pêşangeha Pirtûkan a Şehîd Herekol a ku salane li ser asta Kurdistanê û cîhanê tê lidarxistin. 6'emîn Pêşangeha Pirtûkan a Şehîd Herekol de, li hola Zana ya bajarê Qamişlo bi dirûşma "Pirtûk Serweta cîhanê" bi beşdariya bêhtirî 50 weşanxane, pirtûkxane, saziyên rewşenbîrî û navendên lêkolînan ji Bakur û Rojhilatê Sûriyê, Şam, Heleb, Laziqiyê, Iraq, Başûr û Bakurê Kurdistanê, Misir, Tirkiyê û Ewropayê, hat lidarxistin.

Parastina dîrok û çanda kurdî

Der barê girîngiya vê pêşangehê de, nivîskar û lêkolerê Kurd Salihê Heydo yê ku bi 60 sernavên li ser dîroka Kurdayetî, kevneşopî û çanda Kurdî, çîrok, dîwaneke taybet ji bo zarokan û jiyannameya xwe, beşdarî pêşangehê bûbû, wiha axivî: "Min xwest ku ez pirtûkên xwe bi rêya vê pêşangehê pêşkêşî gelê xwe bikim, ji sala yekê ya lidarxistina vê pêşangehê ez beşdar dibim."

Heydo diyar kir ku ew her sal pirtûkên xwe di beşeke taybet de dide pêşandan û got: "Hejmara sernavên min gihîşt 76 ku piraniya wan li ser Kurdayetiyê ne, ez bi 60 pirtûkan beşdarî pêşangehê bûm, ji ber wê jî Komîteya Alîkar ji bo min beşek eyar kir da ku ez pirtûkên xwe tê de pêşan bidim."

Di pêşangehê de 130 pirtûk bi 13 hezar sernavên çandî, dîrokî, wêjeyî, siyasî û civakî, her wiha beşên zarok û jinan, bi zimanên Erebî, Kurdî (Kurmancî, Soranî û Zazakî), Îngilîzî û Fransî, hatin pêşandan.

Heydo bal kişand ser girîngiya vê pêşangehê bi giştî û ji zimanê Kurdî re bi taybet û wiha got: "Pêşangeh çalakiyeke wêjeyî ya pir xweş e; ziman û çanda me ji gelek salan ve tên bişaftin. Axaftina bi zimanê me wê demê qedexe bû. Îro gaveke xweş û erênî ye ku ji bo parastina dîrok, çand û zimanê Kurdî, bi hezaran pirtûkên Kurdî bi serbestî werin pêşandan."

Pêşxistina çanda xwendinê

Heydo wiha domand: "Pêşetina civakan di xwendin û nivîsandinê de ye, ji ber wê jî ev pêşangeh diyadeyeke şaristanî ya gelek girîng e. Êdî pirtûkên bi zimanê kurdî serbest belav dibin, ji ber ku ciwan çand û zimanê nas bikin."

1'emîn Pêşangeh Pirtûkan a Şehîd Herekol li bajarê Qamişlo di 2017'an de, ji bo bîranîna nivîskar û têkoşer Hisên Şawîş (Herekol) ê ku di 2016'an de şehîd bûye, hat lidarxistin.

Der barê rola Şoreşa 19'ê Tîrmehê de di parastina çand, folklor û zimanê Kurdî de, Heydo wiha axivî: "Eger ev şoreş dest pê nekira, me ev roj nedidît. Bêguman em bi saya Rêveberiya Xweser, têkoşer û şehîdan gihîştin vê rojê."

Heydo pêşangeha îsal nirxand û got: "Ji ber buhabûna li herêmê û pêşketina teknolojyayê, şênî ji xwendinê dûr dikevin. Ev jî bû sedema paşketina tevgera çûn û hatina pêşangehê, lê tevî wê jî, bi qasî em dikarin me hewl da ku nirxên pirtûkan nizm bikin da ku li gor hemû beşên civakê bin, armanca me ne qezenckirina pereyan, lê belê pêşxistina çanda xwendinê di civakê de ye."

Şoreşa zimanê kurdî

Nivîskar Anahîta Sîno jî wiha

axivî: "Îsal pêşangeh bi serenav û zimanên cuda, taybet bû. Pêşangeh roleke mezin di piştgiriya nivîskar û teşwîqkirina xwendekaran li ser xwendin û nivîsandinê de lîst. Di salên dawîn de û di encama teknolojiyê de, ew ji xwendinê hatin dûrxistin."

Her wiha Anahîta Sîno tevlêbûna kêm a şêniyan di pêşangehê de û buhabûna pirtûkan di pêşangehê de, rexne kir û got: "Bêguman wê kêmasî û encamên erênî hebin. Beriya lidarxistina şoreşa 19`ê Tîrmehê, bi awayekî veşartî me pirtûkên bi zimanê kurdî dixwend. Niha em bi serbestî bi zimanê xwe diaxivin. Ev bi xwe şoreşeke mezin e."

Di pêşangehê de panel, şahiyên îmzekirina pirtûkan, stran û pêşbaziyên rewşenbîrî hatin pêşkêşkirin û pirtûk wek xelat li serlêderan hatin belavkirin. Tê payîn ku pêşangehê di 29'ê Cotmehê de, bi xelatkirina nivîskar, wêjevan û weşanxaneyên beşdar bi dawî bibin.

ANHA

'Heger em nebêjin dê ruhê me bifroşin!'

Mihrîcana Şanoyê ya Amedê ku Şanoya Bajarê Amedê bi rêve dibe dewam dike. Di çarçoveya mihrîcanê de gelek lîstik hatin nîşandan û her wiha semîner pêk hatin.

Ji Kurdistana Rojhilat jî lîstikvan û derhênerê şanoyê Ghotbedîn Sadeghî (Qutbedîn Sadiqî), ku ew di heman demê wekî "hosteyê sinehata şanoyê" jî tê naskirin jî tevlî mîhrîcanê bû bi navê "Girîngiya Şano û Şanonameya Kurdî" semînerek li dar xist. Qutbedîn Sadiqî berê jî hatibû Bakûrê Kurdistanê û tevî Şanoya Bajêr a Amedê şanoya bi navê "Spîmend" derxistibû ser dikê û her wiha derhêneriya lîstikê kiribû.

Semînera Qutbedîn Sadiqî jî semînerê bêhtir weke "MastarClass" derbas bû. Ji lewre bi ruhekî Kurdewar bû û kesên ku salonê tije kiribûn heta dawiyê li hosteyê şanoyê guhdar kirin. Sadiqî jî li gel temenê xwe yê dirêj bi kelecanek mezin û dengekî berz axivî. Ji ber ku wî emrê xwe bi folklor, antropolojî û şanoya Kurdî derbas kiriye tûrikê wî tije bû û li gel serpêhatiyên xwe behsa karakterê neteweyî yê Kurd kir. Ji bo şanonameyek bi hizrên Kurdî were hazirkirin û lîstikvanên ser dikê jî bi tevger û kodên çanda Kurdî bilîzin ji tûrikê xwe gelek tiştan pêşniyaz kir. Ev pêşniyaz, lêkolîn û çavdêriyên wî yên bi salan bûn. Diyar bû wî li ser şano, karakter û bi giştî hunera Kurd gelek lêkolînan kiribû.

Sadiqî van çavdêrî û lêkolînên xwe yên giranbuha bi kesê salonê re parve kir û bi mînakên şênber niqaşên li ser şanoya Kurdî kûrtir kir.

Şêwazeke taybet û serbixwe

Sadiqî destpêkê ji dinyayê mînakan da û wiha peyivî, "Çawa ku li Japonya, Çîn û Hindistanê şanoyên wan yên taybet hene li vir ango li welatê me şanoyeke me ya taybet ava nebûye. Her wiha şêwazên wan yên cuda hene ji bo şanoyê li mixabin me şêwazeke taybet ji bo şanoya xwe ava nekiriye. Hewceye em şêweya xwe bibînin û lê bigerin. Li Ewrûpayê jî li welatên weke Fransa, Îtalya, Ingilîstan û Elmanya hewl dan ku piştî ronesansê şanoyên taybet bi xwe çêbikin û şêwaza xwe biafirînin. Lê mixabin li çar perçeyên Kurdistanê em hîna nebûne şahidê şanoyeke taybet ji serbixwe. ''

Rîwayet an jî vebêjî

Sadiqî ji bo şanoyê behsa du encamên xwe yên girîng kir û van encamên ku xwe gihandiyê, wiha nirxand, "Li gor lêkolînên ku min kirine ez gihîştime du encamên sereke. Yek ji van "Rîwayet" (gotin ango vebêjî) ya din jî "Ayînî" ye. Destpêkê beriya mirovahî dest bi cotkariyê bike li gor xwezayê rêûresmên xwe ava kiriye. Dema dibû şev ji bo têkbirina tirsê li dora agir li hev kom dibûn û yek ji nava wan çîrokekê digot. Di gelek pirtûkên şanoyê de ev kombûn weke tiştekî "epîk" tê binavkirin. Yanî ruhê vê kombûnê epîk e. Nifşek ezmûn û cerebeyên xwe radigihîne nifştê dîtir. Bi vî awayî ezmûn li ezmûnên din zêde dibin û her diçe ev rewş berfirehtir dibe. Dema ku ev ezmûn zêde dibin meriv dikarin bibin hakimê çarenûsa xwe jî. Piştê vê têgihiştinê meriv dibêjin ez dikarim pirsgirêkên xwezayê û civakê çareser bikim. Rîwayet an jî vegotin di hemû demên dîrokî de her tim bi awayekî xwe nîşan daye. Di efsane, çîrok û mîtolojiyan de meriv dikare bi hêsanî rîwayetê bibîne."

'Em mecbûr in vebêjin'

Sadiqî di dewamê de da zanîn ku "Rîwayet" çarçoveyekê ji bo zanist û dispîlînê ava dike. Her wiha

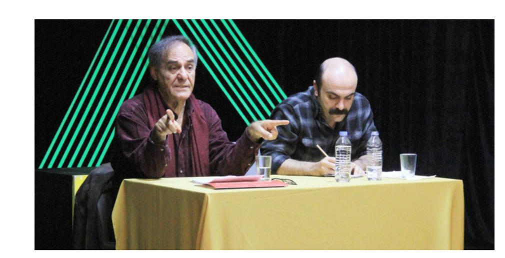

têkiliyan ava dike û ji van hemûyan jî girîngtir civakekê mesrû dike. Sadiqî wiha domand, "Civakeke ku rîwayet tê de tine be ne meşrû ye. Rîwayet ew tişt e ku di rabihuriyê de ji bo siberojê hatiye gotin. Kesê ku rîwayet dike ango vebêj kesekî notr nîne, fêhm dike û li gor têgihiştinên xwe tiştan li meseleyê zêde dike. Ji ber vê sedemê heger em bi xwe meseleyên xwe nebêjin, vegotinên xwe ranegihînin, valahiyek çêdibe û ev valahî gelek caran bi destên kesên din tê dagirtin. Ev kes jî nihêrîn û zanînên xwe li meseleyên me bar dikin. Bi vî awayî ruhê me tê firotin! Lewma jî em mecbûr di hemû kêliyên dîrokê de meseleyên xwe vebêjin."

Ozgurpolitika

Gelê Efrînê: Nikarin bi siyaseta dorpêçê gel bê îrade bikin

Koçberên Efrînê yên kampa Berxwedanê ya Şehbayê diyar kirin ku tevî hemû zehmetiyên jiyanî jî ew bi îradeyeke xurt debara jiyana xwe dikin û gotin, ne dorpêç û ne jî êrîşê wê karîbe îradya wan têk bibe

Zana Roj/ Şehba

Koçberên Efrînê ku li herêma Şehbayê dimînin rojana rastî zehmetiyan tên. Tevî hemû zor û zehmetiyan û dorpêça ku li ser wan hatiye ferzkirin jî, ew bi îradeyeke xurt li ber xwe didinin û debara jiyana xwe dikin.

Derbarê zehmetiyên jiyanî yên ku koçberên Efrînê yên kampa Berxwedanê li herêma Şehbayê dibînin, koçberên Efrînê ji me re axivîn.

`Rêxistinên mirovî bi erka xwe ranabin`

Koçberê bi navê Şêx Heyder Mistafa ku li kampa Berxwedanê ya Şehbayê dimîne, diyar kir ku ji ber reweşa koçberiyê, ew zehmetiyan dibînin û bi hatina demsala zivstanê re zehmetî zêdetir dibin û wiha got: "Di kampan de jiyan kirin hinek cuda ye, bi hatina zivistanê re hin zêdetir rewş tengavtir dibe. Di milê jiyanî de yên ku zêde zehmetiyan dibînin, jin û zarokin. Ji destpêka avakirina kampê ve û heya niha jî rêxistinên navnetewyî yên ku bi navê alîkariya koçberan derbasî kampê bûne, bi erkê xwe ranabin; hîn çadirên gel jî nehatine nûkirin. Em hewil didin ku tedbîra xwe li hember baran û sermayê bigrin, lê ji ber kêmderfetan ev yek zehmete."

`Armanca dorpêçê bêzarkirina gel e`

Şêx Heyder destnîşan kir ku dorpêça domdar ya li ser herêma Şehbayê bandoreke neyênî li jiyana wan dike û wiha domand: "Ji destpêka derbasbûna gel ji herêma Şehbayê re, hikumeta Şamê li ser wan dorpêçê ferz dike; Riya di navbera Şehba û Helbê de qut dike, nahêle sotemenî û kelûpelên jiyanî derbasî herêmê bibin. Herwiha her dem dermanê nexweşan û avê jî qut dike, nahêlin nexweş ji bo tedawiyê biçin Helebê jî, armanca hikumeta Şamê eşkere ye, ew dixwaze gel bêîrade bike û wan ji bo berjewendiyên xwe bikar bîne."

`Rêveberiya Herêmê bi her awayî dibe alîkar`

Welatiya bi navê Hediyet Elî ku ew jî li kampa Berxwedanê ya Şehbayê dimîne, da zanîn ku Rêveberiya Xweser li gorî derfetên xwe ji her alî ve alîkariya wan dike û wiha domand: "Ji bo peydakirin pêdiviyên sereke yên jiyanî, Rêveberiya Xweser li gorî derfetên xwe alîkariya me dike. Weke belavkirina mazot, gaz û avê, herwiha peydakirina kar ji bo welatiyan. Ji bo kesên nexweş navendên Heyva Sor a Kurd hatine avakirin."

`Dewamkirina berxwedanê erka me ye`

Hediyet Elî da xuyakirin ku li hemberî êrîşên dewleta tirk ya dagirker û dorpêça hikumeta Şamê, gel asta berxwedanê bilintir kiriye û axaftina xwe wiha qedand: "Gelê ku li ser xeta Şehîdên xwe û Fikrê Rêber Apo bimeşe, wê serkeftinê bidest bixe. Emê meşa di xeta parastina nirxên xwe û xwedîderketina li şehîdan, bi îradeyeke xurt dewam bikin. Herwiha li ser wê bingehê tu carî em ê ji têkoşîn û dewamkirina berxwedaniyê dûrnekevin.".

Dema hinarên Helebceye

Hinarên Helebce ku bi tama xwe navûdengin, çend rojin ketine bazaran. Li gor gotina xwediyên baxên hinaran rêjeya berhemê îsal li gor salên din bi qasî nîvî kêm kiriye. Xwediyên baxan diyar dikin ji ber anîna hinarên derve, hinarên wan wek pêwîst xerc nabin.

Bi hatina demsala Peyîzê re hinarên Helebce dikevin bazarên Herêma Kurdistanê. Lê îsal ji ber sermaya

demsala Biharê ku gulên hinaran werand, berhemên baxên Helebce gelek kêm bûn. Bazar jî tije bûn ji hinarên Suriye û Misrê.

Rêbaz Bekir li Helebce xwediyê baxê hinara ye, got: "Îsal hinarên me gelek xweşikin, lê ji ber rêjeyek zêde ya hinarên Misir û Suriye ketine bazarê, hinarên me xerc nabin."

Rêbaz diyar kir ku kîloya hinar li ser wan bi 650 ta 750 dînar dike. Rêbaz Bekir daxwaz ji wezareta çandiniyê ya Hikûmeta Herêmê kir ku anîna hinarên derve ragire daku cotyar zererê nebînin.

Derbarê berhemê îsal de jî Rêbaz got: "Par 15 ton hinar ji baxê min derket, lê îsal kêmbûye û bi qasî 7 tone. Ev jî ji ber serma û seqema Zivistana par bû. Em tevayî berhemên xwe dişînin elweya Silêmaniyê û li wêderê difroşin."

Rêbaz Bekir da zanîn tama hinarên xwemalî ji hinarên Misrê û Suriyeyê gelek xweştirin, lê ji ber anîna hinarên derve, hinarên me bi qasî pêwîst pere nake.

Li sinorê parêzgeha Helebce zêdetirî 20 cûrên hinaran hene, her wiha 9 hezar 850 donim zevî baxên hinaran hene û 3 hezar kes xwediyên van baxan hene.

Berpirsê Beşa Baxan li Rêveberiya Çandiniyê ya Helebce Necmedîn Omer jî diyar kir ku îsal li gor salên din qalîteya hinaran gelek başe, lê rêjeya berhemê îsal gelek lêm bûye. Necmedîn got: "Salên din ger 30 hezar ton hinar li sinorê Helebce berhem bihata, îsal wê bibe 10 hezar ton hinar. Ji ber sermaya par piraniya gulên hinaran weriyan û ji ber wê jî berhemê

îsal kême."

Derbarê anîna hinarên ji derve bo nava bazarên Herêmê jî Necmedîn Omer got: "Em nizanin ev hinarên Suriye û Misrê bi kîjan rêyan tên nava bazarên Herêma Kurdistanê. Lê wezareta me jî dema çêbûna hemû berhemên navxweyî ta dema temambûna wan anîna berhemên derve qedexekiriye."

Her wiha Necmedîn Omer diyar kir; "Berhemê hinarên navxweyî ji berhemên derve gelek cûdatire. Berhemên derve madeyên kîmyawî gelek li ser hatine bikaranîn. Ew jî ji ber nedewlemendiya xaka wane ku hinaran lê berhem tînin. Li piraniya welatan berhemên wan jî ber qalîteya xirab tên red kirin. Lê li Kurdistanê ev lêpirsîn nayê kirin. Ji bona wê bi hêsanî digihin nava bazarên Kurdistanê. Ji ber bi nirxek kêm digihe vir, bandorê li ser daketina nirxê berhemê navxwe jî dike."

ROJNEWS

Komîteya Tenduristiyê ya Dêrazorê xebatên sererastkirina nexweşxaneya Kesra didomîne

Komîteya Tenduristiyê ya Meclisa Sivîl a Dêrazorê bi armanca pêşxistina qada tenduristiyê û sivikkirina barê welatiyên rojavayê Dêrazorê xebatên sererastkirina nexweşxaneya giştî ya Kesrayê didomîne. Tê payîn ku xebatên sererastkirinê di destpêka meha bê de bi dawî bibin.

Beriya rizgarkirina herêmê nexweşxaneya giştî ya Kesrayê û gelek cihên din ên tenduristiyê li rojavayê Dêrazorê wêran bûn. Di encamê de aloziyek di qada tenduristiyê de çêbû, ji ber ku nexweşxane û navendên tenduristiyê li herêmê tune ne.

Komîteya Tenduristiyê ya Meclisa Sivîl a Dêrazorê bi armanca pêşxistina qada tenduristiyê, di destpêka Tîrmehê de dest bi xebatên sererastkirina nexweşxaneya giştî ya Kesrayê kir ku mezintirîn nexweşxaneyên herêmê ye û dermankirinê ji zêdetirî 400 hezar nexweş re pêşkêş dike.

Têkildarî mijarê hevseroka Desteya Tenduristiyê ya Meclisa Sivîl a Dêrazorê Meryem El Ewad got: "Ji bo pêşxistina herêmê di gelek

aliyan de, me gelek proje danî. Lê herî zêde me girîngî da vê projeyê da ku kar û xebatên di qada tenduristiyê de pêş bixin."

Meryeme wiha berdewam kir: "Lêçûna nexweşxaneyê derdora 463 hezar dolar e. Heta niha bi rêjeya ji sedî 70 kar û xebat tê de hatiye meşandin; torên kehrebe û kanalîsazyonê hatine dirêjkirin, ode û banê nexweşxaneyê hatiye sererastkirin."

Welatiyê bi navê Hisên El Ehmed got: "Em ji aliyên têkildarî hêvî dikin ku dema nexweşxane bê vekirin, kadroyeke tenduristiyê ya giştî û amûrên tenduristiyê hebin. Da ku xebatên herî baş ji welatiyên rojavayê Dêrazorê re pêşkêş bikin."-***ANHA***

WMA xwest ku mijara gazên kîmyewî bê lêkolînkirin

Yekîtiya Tabîban a Cîhanê (WMA) xwest, agahiyên li ser bikaranîna gazên kîmyewî yên li dijî gerîla bên lêkolînkirin.

Navenda Nûçeyan

WMA destgîrkirina Seroka Yekîtiya Tabîban a Tirk (TTB) Dr. Şebnem Korûr Fîncanci bi zimanekî tund şermezar kir û xwest, agahiyên li ser bikaranîna gazên kîmyewî yên li dijî gerîla bê lêkolînkirin.

Yekîtiya Tabîban a Cîhanê (WMA) daxuyaniyeke nivîskî weşand û destgîrkirina parêzvana mafên mirovan Şebnem Korûr Fîncanci bi tundî şermezar kir.

Fîncanci ku xwestibû agahiyên li ser bikaranîna çekên kîmyewî yên artêşa Tirk ên li dijî gerîla bê lêkolînkirin, 26'ê meha cotmehê ji aliyê rejima tirk ya faşîst ve hat destgîrkirin.

Serokê Konseya WMA'yê Dr. Frank Ulrich Montgomery da zanîn ku, destgîrkirina Dr. Korûr Fîncanci û gefa li endamên Yekîtiya Tabîban a Tirk têne xwarin, teqez nayên qebûlkirin. Herwiha got, Yekîtiya Tabîban a Cîhanî (WMA) tevlî wan kesên ku dixwazin li ser nûçeyên têkildarî gazên kîmyewî yên dewleta Tirk li hemberî PKK'ê bi kar aniye, bi rengekî serbixwe bê lêpirsîn, dibe. Ev êrîşên daîmî yên li hemberî endamên Yekîtiya Tabîban a Tirk bi temamî neheqî ne.

Serhildana gel li Rojhilatê Kurdistan û Îranê bênavber dewam dikin

Navenda Nûçeyan

Serhildanên gel yên li dijî rêjîma Îranê roj bi roj mezintir dibin û navenda wan serhildanan jî bajarênê Rojhilatê Kurdistanê ne. Li gorî Rêxistina Efûyê ji 26 heta 28 cotmehê ve herî kêm 8 xwepêşander li ser destê rêhjîmê hatine kuştin

Ji ber kuştina keça Kurd Jîna Emînî ya 22 salî, ji 16'ê Îlonê ve heta niha gelê Rojhilatê Kurdistan û Îranê ji kolanan venekişya ye.

Di roja çarşemê 26'ê Cotmehê de ku çilrojiya şînê ya Jîna Emînî bû, li Rojhilatê Kurdistanê xwepêşandan gihiştin asteke nû. Tevî gef û êrîşên hêzên rêjîma Îranê jî, bi deh hezaran kes daketin qadan û li dijî rêjîma Îranê silogan avêtin.

Di 27'ê Cotmehê de li bajarên Mahabad, Bokan, Pîranşar, Serdeşt, Bane, Seqiz, Dîwander, Dêwlan, Kamyaran, Sine, Kirmaşan û Îlamê yên Rojhilatê Kurdistanê û li gelek bajarên din çalakî hatin lidarxistin.

Li Mahabadê hêzên rêjîmê gule berdan girseya gel. Gelek sazî û bankayên dewletê ji aliyê gel ve hatin şewitandin. Avahiya qeymeqamtiyê jî ji bo demekê kete bin kontrola xwepêşandêran. Hate ragihandin ku di êrîşên hêzên rêjîmê de gelek xwepêşandêr hatin kuştin û gelek jî birîndar bûn.

Li bajarê Baneyê di êrîşa hêzên dewletê de herî kêm 2 kesan jiyana xwe ji dest dan, gelek kes jî birîndar bûn. Li bajarê Dîwanderê, ji ber çilrojiya şînê ya kuştina 2 kesan çalakiyên şermezarkirinê hatin lidarxistin. Li bajarê Xuremawa ya Loristanê, Nîker Şakeremî di çilrojiya qetikirinê de hate bîranîn. Li bajarê di çalakiyên şermezarkirinê de dirûşmên li dijî dewletê hatin qîrîn û hêzên çekdar ên dewletê fîşek berdan girseya gel.Li bajarên Birucêrd û Miyandwawê yên Loristanê jî çalakiyên şermezarkirinê dewam kirin.Li gelek bajaran hêzên Îranê li hemberî berxwedana gel neçar man xwe vekişînin.Li bajarên Kerec, Meşhed, Erak, Şuş, Zahidan û gelek bajarên din ên Îranê çalakiyên şermezarkirinê hatin lidarxistin.

Li gorî Rêxistina Efûyê ya Navneteweyî ji êvara Çarşemê ve

26 Cotmehê heta 28 wê mihê , li Rojhilatê Kurdistane herî kêm 8 kes hatin qetilkirin. Yek ji bajarên ku hêzên Besîc ên paramîlîter hatin bikaranîn jî bajarê Amol ê li eyaleta Mazandaran e. Li vî bajarî 2 endamên Besîc hatin kuştin. Li gorî rêxistinên mafên mirovan û muxalîfan, ji 16'ê Îlonê û vir ve ji 234 heta 260 kesî hatin qetilkirin ku 29 ji wan zarok bûn. Xwepêşandan li nêzî 200 bajarî belav bûn û bi deh hezaran kes hatin destgîrkirin.

Êrişên kîmyawî yên dagirkeriya Tirk berdewam in

Navenda Nûçeyan

HPG`ê ragehand ku di encama çalakiyên hêzên wan de 2 dagirker hatin cezakirin û diyar kir ku dewleta Tirk a dagirker ku lihemberî çalakiyên Gerîlayên Azadiyê yên Kurdistanê bêçare maye, bi çekên kîmyewî êrîş dike.

Navenda Ragihandin û Çapemeniyê ya HPG'ê ragehand ku di encama çalakiyên hêzên wan de 2 dagirker hatin cezakirin, çeperek hate îmhakirin. Herwiha da xuyakirin ku artêşa Tirk ya dagirker gelek caran qadên gerîla bi çekên kîmyawî û bombeyên qedexekirî topbaran kiriye.

HPG`ê da xuyakirin ku di 27'ê Cotmehê de li Qada Berxwedanê ya Girê Şehîd Şahan tîmên me yên bi tevger bi çekên giran du

caran li dagirkeran xistin. Di van çalakiyan de 2 dagirker hatin cezakirin, çeperek hate îmhakirin. Herwiha di 27'ê Cotmehê de li Qada Berxwedanê ya Girê Şehîd Axîn tîmên me yên bi tevger ên YJA Starê bi çekên giran li dagirkeran xistin.

HPG`ê ragehand ku ji 27'ê Cotmehê saet 06:00 heta bi 28'ê Cotmehê saet di 08:00 de li Qada Berxwedanê ya Çemçoyê, çeperên şer ên li Şehîd Bahoz bênavber bi çekên kîmyawî û gazên îsotê hatin bombekirin. Dagirkeran dûyê bi jehr bi aspîratorê şand nava çeperên şer. Herwiha ji 27'ê Cotmehê ji saet 14:30 heta 15:00 de li Qada Berxwedanê ya Sîdayê, çeperên şer ên li Şehîd Felat 2 caran bi çekên kîmyewî hatin bombekirin.

HPG`ê da zanîn ku di 27'ê Cotmehê de Qada Berxwedanê ya Girê Amediyê, çeperên şer ên li Şehîd Pîrdogan 6 caran bi bombeyên qedexekirî hatin bombekirin. Di heman demê de li gel bombardûmanê gazên kîmyewî jî hatin bikaranîn. HPG`ê diyar kir ku di 27'ê Cotmehê de Qada Berxwedanê ya Sacayê, çeperên şer ên li Şehîd Xursî bi bombeyên qedexekirî 2 caran hatin bombekirin. 27'ê Cotmehê Qada Berxwedanê ya Sîdayê çeperên şer ên li Şehîd Agir 2 caran bi bombeyên qedexekirî hatin bombekirin. 26'ê Cotmehê zeviyên gundê Şêlazê yê herêma Metînayê û derdora Ava Zê 3 caran bi balafirên şer hatin bombekirin.

HPG`ê da xuyakirin ku di 27'ê Cotmehê Qadên Berxwedanê yên Kurojahro, Girê Amediyê û Girê Cûdî 14 caran bi helîkopterên êrîşê hatin bombekirin. 27'ê Cotmehê Qadên Berxwedanê yên Çemço, Girê Cûdî û Girê Amediyê bi dehan caran bi obus, tank û çekên giran hatin bombekirin.26 û 27'ê Cotmehê artêşa Tirk a dagirker hewl da bi kepçeyan çeperên şer ên li Qada Berxwedanê ya Karker hilweşîne."

`Divê em ji berxwedana gerîla re bibin bersiv`

Welatiyên bajarê Qamişlo êrişên dewleta tirk ya dagirker yên ser qadên gerîla û bikaranîna çekên kîmyawî bi tûndî şermezar kirin û hêzên navneteyî wekî hevkarê sûcên dewleta Tirk binav kirin.

Şaho Gabar/ Qamişlo

Dewleta Tirk ya dagirker di dema dawî de ji ber têkçûna xwe ya li hember gerîlayên azadiyê, bikaranîna çekên Kîmyawî li dijî qadê gerîla zêde kir. Tevî ku bikaranîna çekên kîyawî qedexe ye û wekî sûcê dijmirovê tê naskirin, lê hêzên Navnetewyî xwe li hemberî kiryarên dewleta Tirk ya dagirker bêdeng kiriye.

Derbarê bikaranîna dagirkeriya Tirk ji çekên kîmawî li dijî qadên gerîla şêniyên bajarê Qamişlo ji me re axivîn û banga xwedîderketina li gerîlayên azadiyê kirin.

`Bi îradeya xwe ya ji polayê têkoşîneke mezin dikin`

Welatiyê bi navê Ebduhadî Elî êrişên dewleta tirk yên li dijî qadên gerîla şermezar kir û got, Tevî derfetên gerîla yên kêm jî, bi îradeya xwe ya ji pola li hemberî dagirkeriya Tirk berxwedaneke dîrokî didin meşandin. Çawa ku gerîla li hember çeteyên DAIŞ`ê şer kirin û DAIŞ li bakur û rojhilatê Sûriyê û li Şengalê têk birin , wê karibin êrişên dewleta tirk jî têk bibin û plana wê ya pêkanîna Mîsaqê Millî û vejandina Osmaniyê ji holê rakin”.

`Armanca dagirkeriya tirk tunekirina Kurdan e`

Elî da zanîn ku berxwedana leheng ya gerîla dagirkerî tirsand û wiha got: “Dagirkeriya Tirk fêm kir ku ew nikare bi hêsanî armancên xwe pêk bîne, ji ber wê berê xwe da rêbazên hovane, careke bi rêya balafirên bêmirov yên biçek û çeteyên xwe û carekê bi rêya çekên kîmyawî yên qedexekirî şerê van lehengan kir. Rêjîma AKP Her tiştê xerab li herêmê û cîhanê dike, li aliyekî piştgiriya DAIŞ’ê û çeteyên din yên teror dike û li aliyê din jî mudaxeleya welatan dike, zagonan binpê dike û fitne û nakokiyan di nava walatan de derdixe”.

`Xwedî derketina gerîla xwedî derketina pêşerojê xwe ye`

Ebduhadî Elî da xuyakirin ku AKP’ê bi xeyalên ku wê tekoşîna azadiya gelan bi van êrişên xwe bişkêne xwe dixapîne û axaftina xwe wiha qedand: “Em ê li ser şopa zarokê xwe bimeşin û em bang li hemû gel û ciwanên azadîxwaz dikin ku dengê tekoşîn û berxwedana gerîla bila bibihîzin û bibin dengê gerîla. Ji berk u hebûna gerîla pêşeroja hemû azadîxweza ye.”

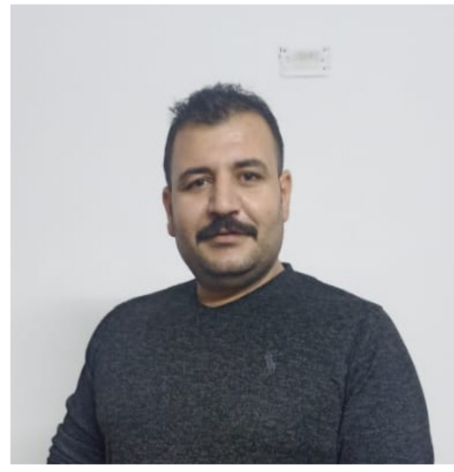

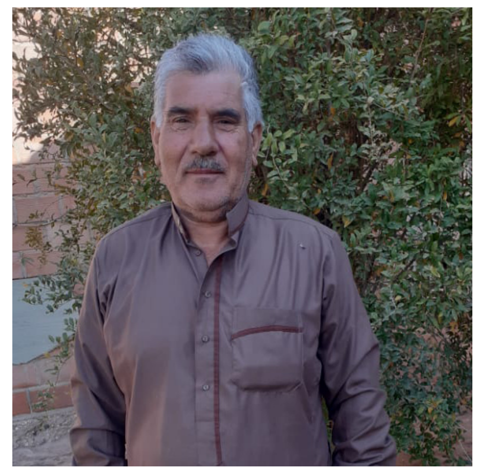

`Bêdengî tê wateya hevkariyê`

Welatiyê bi navê Mîtan Mihemed jî bikaranîna çekên kîmyawî şermezar kir û got: “ dagirkeriya Tirkiyê li berçavê herkesê sucên şer dike û herkes bêdenge. Neteweyên Yekbûyî (NY), komele û rêxistinên hiqûqî û mirovî dengê xwe nakin û heya neha di derheqê bi karanîna çekên kîmyawî ti daxuyanî nadayîn e. Ev yek jî tê wateya ku ew hevkarê dewleta tirk ya dagirkerin.”

`Hebûna gerîla hebûna gelê Kurd e`

Mîtan Mihemed diyar kir ku gerîlayên azadiyê hebûna gelê Kurd diparêzin û xwedîderketina li berxwedana wan erkekî exlaqî ye û axaftina xwe wiha qedand: “Herêmên Parstina Mediya xeta parstina gelê Kurd ya yekem e. Hebûna gerîla hebûna gelê Kurd e. Divê gelê Kurd bi erkê xwe yê exlaqî rabe û piştgiriya parazvanê xaka xwe bike. Riya ku Rêber Apo ji me re xêz kiriyê û bi xwîna şehîdan ronî bûye, teqez riya azadiyê ye.”

Gûhertina tarzê şer ji lawaziya mezin e

Memed Serdar

derbasbûyî li gor herikîna rewşa şer, artêşa dagirker dema derbeke giran dixwe, an jî di şer de tangav dibe weke vebijêrka dawî çekên qedexekirî bikar tîne.

Roja me ya îro de sekn û helwesta dewleta dagirker ya Tirkan de gûhertinek cîddî çêbûye. Sedemê vê gûhertinê girîng divê baş bê fêmkirin. Beriya hemû tiştî dewleta dagirker ya Tirkan di dîroka xwe de rewşa xwe ya herî lawaz jiyan dike. Weke şiklî di hinek mijarande pêşketinek berbiçav xuya bike jî, aliyê Di dîroka dewleta Tirkan ya dagirkerde, gelek caran çekên qedexekirî hatiye bikarhanîn. Salên aborî, civakî, siyasî û têkîliyên derve de lawaziyek mezin jiyan dike.

Refleksên dewletên dagirker wiha ne, dema herî lawaz de ji her demê zêdetir êrîşê kesên dijminên xwe dikin. Ji ber ku dema herî lawaz ji bo binkeftinê û tasfiyeyê dema herî nîzîk e. Ji bo li ser piyan bimîne û hebûnê xwe bidomîne, wekî din alternatîfê wan nîne. Niha dewleta dagirker ya Tirkan jî di hemû aliyande rewşeke pir lawaz û tengaviyeke mezin jiyan dike. Ji ber wî di dîroka xwe de asta herî jor de êrîş dike.

Aliyê nîzîkatiyên hêzên navnetewîde jî gûhertinek cîddî heye. Di serîde NATO û hêzên din yên hegemon beşên projeya rojhilata navîn ya mezin yê ku bi taybet rojavayê Kurdîstan digre nav xwe, êdî çi dibe bila bibe dixwazin pêk bînin. Bê tehemûliya NATO û hêzên hegemon hember gelê Kurd gîhîştiye asteke ku îcazeya hemû çekên qedexekirî bide berdefkê xwe dewleta Tirk’an. Ev biryar di civîna Madrîd ya NATO ê de hat girtin ku berdêl çi dibe bila bibe demeke zûtir hêza ku nakeve bin bandorê wan hereketa azadiya gelê Kurd û li rojavayê Kurdîstan rêveberiya xweserî divê were bê bandor kirin. Dijminayiya wan hember hereketa azadiya gelê Kurd û rêveberiya rojava bingehê xwe ji nakokiyên bîrdozî digire. Hêzên emperyal û weke temsîla şaristaniya dewletî NATO, paradîgmaya Netewa Demokratîk alternatîfê xwe dibînin. Ji ber wî beriya ku zêdetir belav bibe û xurt bibe, dixwazin pêşî lê bigrin.

Dewleta dagirker ya Tirkan hem di nava xwe de ji bo ku xwe ji vê lawaziyê ku jîyan dike, xelas bike. Hem jî di asta hêzên emperyal û hegemon de bê bandorkirina Kurdan dema hat nîqaş kirin, ji xwe re weke fersendeke dîrokî dît û bi hemû hêza xwe dest bi êrîşê kir. Di serîde heremên parastina medya û rojavayê Kurdistanê, her wiha cîhê ku destkefteke gelê Kurd lê hebe, kire armanca xwe.

Li ser êrîşên wan yên berfireh 5 meh derbasbûn, rûxmî bikaranîna hemû çekên qedexekirî çekên kîmyawî û teqemeniyên taktîk nûkleer li hember hember tarzê gerîllayê nû, çi serkeftinek bidest nexistine û gelek derbên giran jî xwarine.

Li gel alîkariyên ji hemû hêzên navnetewî maddî û manewî werdigrin, alîkarî û desteka herî mezin ji xayînên navxweyî yanî ji ‘qurmê darê’ digrin. Li qada şer alîkariya herî girîng nokerên xwecîhîne. Alîkariya lojîstîk û îstîxbaratî ji aliyê PDK ve tê kirin. Ev alîkariya PDK Jî bo dewleta Tirkan ya dagirker ji alîkariyên NATO girîngtir e.

PDK bi yek alî tenê alîkariya Tirkan nake. Hem xwe dike weke mertalek ji bo dagirkerên Tirkan û li qada şer de jî hemû karê lojîstîk û îstîxbaratî dike. Hem jî têkîliyê gerîllayê azadiyê ji derve re qut dike û ambargoyek li ser dimeşîne. Weki ku di raya gîştîde jî derket, hêjmarêk zêde maskê xaz ji derve hatibûn PDK dest danîbûn ser. Yanî ji bo dewleta dagirker xaza kîmyayî li ser gerîllayên azadiyê bikarbîne, rê vedike; ji bo gerîlla nikaribe tedbîr bigre ambargo li ser gerîla dimeşîne. Yên kû difikirin ku wê ev xiyanet bê ji bîrkirin, hereketa azadiya Kurdistanê nas nekirine. Êrîşên dijmin belkî bê ji bîrkirin lê, xiyaneta navxweyî ewê tûcarî neyê ji bîrkirin.

Doza PKK’ê

Farûk SAKIK

Piştî 12’ê Îlona 1980’an li Tirkiyê pêvajoya zîndanan dest pê kir. Gelek rêxistinên şoreşger bi navê rêxistina xwe dihatin darizandin. Pêşeng û endamên PKK’ê jî bi navê “Doza PKK’ê” dihatin darizandin.

Wê demê me wek doza hiqûqî lê dinêrî. Ji Mazlûm Dogan bigire gelek kesan li dadgehan parastina siyasî kirin. Lê dîsa jî ev doz wek doza hiqûqê dihat pênasekirin.

Bi demê re ev yek guherî. Hemû rêxistin hatin tasfiyekirin û tunekirin. Lê doza PKK’ê li derveyî zîndanan û li cîhanê belav bû. Roj bi roj mezin bû. Êdî ne bi tenê doza hiqûqê di heman demê de bû doza mirovahiyê jî.

PKK û Rêber Apo gelek caran bi têgehên nû derdiketin qada siyasî. Ji bo ku ev nêrîn, hin nêrînên nû bûn nedihatin fahmkirin, an jî pir mubalaxa dihatin dîtin. Digotin ne pêkan e ku ev yek di pratîkê de pêk were. Sal û dem derbas dibûn di pratîkê û di jiyana rojane de jî dihatin îspatkirin.

Di sala 1972’yan de dema Rêber Apo li Stenbolê li loqala DDKO’yê peyva ‘Kurdistan di bin mêtingeriyê de ye’ got, ew kesên ewroj li wê derê bûn matmayî man. Sal derbas bûn û wan kesên ew roj bawerî neanîbûn jî, dest bikaranîna vê peyvê kirin.

Doza PKK’ê wisa belav bûbû êdî li hemû kolanên cîhanê gotinên Rêber Ocalan, deng vedida. Mînaka herî di demê nêz jî; dengê ku li kolanên herêma Rojhilatê Kurdistan û Îranê bilin dibin, îroj li her deverî belav bûne. Ev têkoşîna jinan ku çanda xwe ji têkoşîna jinên kurd digire, yekane azadiya jinê di paradigmaya Ocalan de dibînin; di doza PKK’ê de dibîne.

Di sala 2013’an de dema Rêber Apo behsa girîngiya xweparastin û rizgariya jinê kir, pê re jî danî holê ku jin û jiyan divê azad bin. Ji hingê ve ev bû dirûşma ‘Jin Jiyan Azadî’. Hingê kê bawerî dikir ku di sala 2022’yan de li gelek qadên cîhanê ev deng wê bilind bibe!

Mijarek aktuela nû jî têkoşîna li dijî çekên qedexekirî ye. Di doza PKK’ê de têkoşîna li dijî çekên kîmyewî, bi serê xwe têkoşînek ji bo parastina mirovahiyê ye. Wek her demî di destpêkê de ev sekna li dijî çekên kîmyawî nehat fahmkirin ku ji bo hemû mirovahiyê ye. Wisa dihat fêmkirin ku bi tenê ji bo parastina Gerîlla nerazîbûn tê nîşandan. Lê piştre hat fêmkirin, ji bo ev çekên sûcên şer, li cîhanê neyê hilbirandin û bikaranîn, ev têkoşîn tê kirin.

Hin kesên wek Şebnem Korur Fîncanci ku xwedî wijdan dîtin ku ev têkoşîna li dijî çekên kîmyawî ji bo evlekarya hemû cîhanê ye.

Dîsa li Ewropayê li kolanan bi rojane meş mîtîng û protesto hene. Li kêleka Kurdan gelek aktivîstên mafê mirovan jî hene. Kurd bi têkoşîna xwe ya li dijî çekên kîmyewî, sazî û dezgehên ku li dijî kîmyasalê hatinin avakirin, şiyar dikin.

Êdî ew peymanên ku ji bo parastina mafên mirovan hatibûn îmzekirin, wate û girîngiya xwe ji dest dan. Erk û mîsyona xwe ya fermî li derahan a wijdanî jî ji dest dan. Ji aliyên dewletan ve têne fînansekirin li ser deriya tabelaya wan û di arşîvan de jî hin îmzeyên sexte mane.

Doza PKK’ê îroj ji kolanên Îranê bigire hetanê hemû deveran, banga wijdana mirovahiyê dike. Di dewsa hemû “peymanên mafê mirovan”, alternatîf û çareseriyên nû yên ji paradigmaya Rêber Apo hatine hunandin pêşkêş dike.

Doza PKK’ê ji hemû peyman û saziyên mafê mirovan zêdetir, tevgerek wijdanî ye û bangî wijdana mirovahiyê dike.

Êrişên kîmyawî yên li ser gerîla tola rizgariya Kobanê ye

Cîhan hemû şahide gerîlayên çiyayên Kurdistanê ku Kobanê û cîhan giş ji xeteriya DAIŞ’ê rizgar kir û dizanin ku çavkaniya herî mezin ya DAIŞ’ê dewleta Tirkiyê ye. Lê niha, dewleta tirk ya dagirker li pêş çavên cîhanê bi çekên kîmyawî dixwaze tola çeteyên DAIŞ`ê ji gerîla hilde û cîhan jî bêdenge!

Mihemed Xanim/Qamişlo

Piştî ku di 15’ê Îlona sala 2014’an de çeteyên DAIŞ’ê dest bi êrişên li ser Kobanê kirin, berxwedana şervanên YPG û YPJ’ê bala cîhanê kişand ser xwe. 1‘ê Mijdara 2014’an wekî Roja Cîhanî ya Piştgiriya Kobanê hate ragihandin. Di vê rojê de gelên cîhanî bûne yek û piştgiriya xwe ya bi Berxwedana Sedsalê ya Kobanê nîşan dan.

Çeteyên ku destek ji dagirkeriya Tirk digirtin bi hemû hêza xwe êriş kirin

Di 15’ê Îlona sala 2015’an de çeteyên DAIŞ’ê bi serokatiya Ebubekir Bexdadî dest bi êrişên li ser Kobanê û gundewarên wê kir. Gelek çekên giran yên ku dewleta tirk ya dagirker radestî wan kiribûn, herwiha ji artêşa Iraq û Sûriyeyê bi dest xistibûn, li hemberî Kobanê bikar anîn. Çeteyên DAIŞ`ê bi destekdayîna dewleta Tirk ya dagirker, nêzî 350 gundên Kobanî dagîr kir.

Di 6’ê Cotmehê de bi hezaran çeteyên DAIŞ’ê xwe gihandin derdora Kobanê û bajar dorpêç kirin. Ji aliyê rojhilatê bajêr ve ketin Kobanê. Çeteyan hewl dan ku 4 cihên stratejîk ên bajêr dagîr bikin. Ew cih jî Girê Miştenûr, Navenda Çand û Huner, Çargoşeya Emnî û Murşîd Pinarê bû. Çeteyan 3 cih ji van dagir kirin. Lê nikarîbûn Murşîd Pinar dagirbikin û bû kelha berxwedanê.

Rola gerîla di parastina Kobanê de sereke bû

Êrîşên çeteyên DAIŞ’ê bi dijwarî berdewam kir. Bi hemû hêz û çekên giran hewl dan ku tevahiya Kobanê dagir bikin. Ji aliyê din ve her çiqas hejmara şervanan kêm bû, lê dîsa berxwedanek bêhempa kirin û dest ji bajêr bernedan. Bi lehengî li dijî DAIŞ’ê bi berxwedanekê dirokî parastina bajêr kirin. Di dema hejamara şervanan li bajar kêm bû, gerilayên li çiyayê Kurdistanê ketin dewrê û bi hewara gelê Kobanê hatin. Gerîlan wekî lehiyê ji çiyayên azad berê xwe dabûn keleha berxwedana Kobanê û pêşengiya berxwedanê kirin.

Hêviya hemû cîhanê, berxwedana şervanên Kurd bû. Ji bo piştgiriya şervanên Kurd li hemû bajarên cîhanê, azadîxwaz û Kurd daketin qadan û piştgirî dan berxwedana Kobanê. Çiqas dorpêça li ser Kobanê deng dibû, piştgiriya şervanan jî zêdetir dibû. Gelên li çar aliyê cîhanê dizanî ku eger Kobanê ji DAIŞ’ê rizgar nebe, wê her deverê cîhanê bikeve binxeteriya wan çeteyan. Lewma azadîxwazên cîhanê 1’ê Mijdarê weke Roja Cîhanî ya Piştgiriya Kobanê ragihandin. Di vê rojê de, li seranserî cîhanê ji bo piştgiriya berxwedana Kobanê çalakî hatin darxistin.

Di vê rojê de bi mîlyonan kes ji ol, mezheb û netewên cûda, alên YPG û YPJ‘ê hildan û ji bo silavkirina berxwedana Kobanê daketin kolanan. Her wiha bang li civaka navnetewyî kirin ku destwerdana lezgîn bikin û piştgiriyê bidin gelê Kurd. li aliyekê xwepêşandêrên li tevahî cîhanê di vê rojê de daxuyanî dan û 1‘ê Mijdarê wekî Roja Cîhanî ya Piştgiriya Kobanê ragihandin.

Rêber Apo banga seferberê kir

Di dema berxwedanê de Rêber Abdullah Ocalan di hevdîtina li gel şandeya Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) de ji bo Kobanê banga seferberiyê kir. Vê bangê Kobanê xist qonaxekî nû de. Bi hezaran ciwanên Bakurê Kurdistanê mirina xwe da ber çavê xwe û sînor rakirin û xwe gihandin Rojavayê Kurdistanê.

Piştgiriya li Kobanê û berxwedana şervanên Kurd li ser asta cîhanê deng veda. Li aliyekê jî Erdogan hê hêviyên xwe yên bi çeteyên DAIŞ’ê re qut nekiribûn û di got, ‘Kobanê ket wê bikeve’. Lê keç û xurtên kurdan, gerilayên azadiyê soz dabûn gelê xwe û biryar dabûn ku heta dilopa xwîna xwe ya dawî, ewê parastina Kobanê bikin. Lewma êdî hêzên siyasî û dewletên hegemon jî nekarîn li hemberî hovîtiya çeteyên DAIŞ’ê bêdeng bimînin. Di encam de rabûna gelê azadîxwaz, yekîtiya gelê kurd û lehengiya gerîla, hişt ku dewletên xwe wek rizgarkerên gelan didin xuyakirin (Hêzên Koalîsyona Navneteweyî), bêdengiya xwe xirab bikin û xwe bikin sîrêkê vê berxwedan û serketina dirokî; Kobanê jî bi berxwedan û fedakariya şervanên Kurd destanên qehramaniyê afirandin û Kobanê bû weke Stalîngrada sedsalê.

Di 26’ê Çileya 2015’an de piştî 134 rojên berxwendana bêhempa ya gerîlayên azadiyê û şervanên YPG’ê û YPJ’ê, herwiha dildarên her çar parçeyên Kurdistanê û cîhanê, Kobanê hate rizgarkirin û bi fermî ji aliyê şervanên YPG’ê û YPJ’ê rizgarbûna Kobanê hate ragihandin.

Binketina DAIŞ’ê ji bo dewleta tirk jî bû binketina herî mezin

Tevî ku gelê kurd bi berdêlên pir mezin cîhan giş ji xeteriya çeteyên DAIŞ`ê rizgar kir jî, êrişên li ser Rojava û bakur û rojhilatê Sûriyê bi dawî nebûn. Ji ber ku vê care, alîgirê çeteyên DAIŞ’ê dewleta Tirk dest bi tolvedana çeteyên DAIŞ’ê kir û êrişê hemû herêmên hatîn rizgarkirî kir. Dewleta Tirk ya faşîst niha jî, fermandarên ku çetyeyên DAIŞ`î têk birin yek bi yek dike armanc û dixwaze tola çeteyê DAIŞ`ê rake. Lê, dewletên xwe kirî şîrêkê berxwedan û rizgariya ji çeteyên DAIŞ’ê re (Hêzên Koalîsyona Navneteweyî), bêdengin.

‘Êrişên kîmyawî yên li ser gerîla amadekariyên êrişên kîmyawî yên li ser netewan e’

Cîhan hemû bû şahidê ka kê Kobanê rizkar kir û herkes dizane ku eger gerîlayên çiyayên kurdistanê neban e, cîhan ji xeteriya DAIŞ’ê rizgar nedibû. Herwiha dewletên wek Tirkiyê jî wê hertim van çetayan li dijî her hêzekê wek amûrê gefê bi kar anîban e. Lê niha, dewleta tirk ya dagirker li pêş çavên cîhanê bi çekên kîmyawî êrişî wan gerilayên cane xwe ji bo gelê xwe û gelê cîhanê feda kirî, dike û dixwaze tola çeteyên DAIŞ`ê bi tinekirina gerîla rake. Civaka navnetweyî jî wekî her car ji bo berjewendiyan xwe ker, lal û kor dike.

Eger îro ew qas bi rehetî kîmya li ser gerîla tê bikaranîn û cîhan bêden bimîne, divê herkes bizanibe dewletên hegemon ji niha wêde wê şerê xwe bi çekên kîmya bikin û wê bi mîlyona mirov û bi hezaran netewa ji hole rakin. Lewma wek ragihandina roja cîhanê ya piştgiriya Kobanê divê ‘roja piştgirîya gerîla’ ya cîhanî jî bê ragihandin. Ji ber ku cîhan hemû di xeteriya çekên kîmyawî de ye.

FENER

Çi Li Paş Perdeya El Nusra Li Efrînê Heye?

Idrîs HENAN

Diyar bû ku piştî Astanayê biryar hatiye girtin ku rejîma Sûriyê û ya Tirkiyê nêzî hev bikin. Zextên Îran û Rûsyayê di vê çarçoveyê de werin dîtin wê deha rastir be. Zimanê dîplomasiya Tirk û nermbûna wê jî, vê yekê baş rave dike. Di heman demê de, hevdîtinên li ser hev ên saziyên saloxgeriyê yên herdu rejîman, tabloyê zelaltir dikin. Paralelî van hemû geşedanên ji nişkê ve, eger daxuyaniyên serokê rajîma faşîst yê AKP Erdogan ango, daxwaz û bangewaziyên hevdîtina bi Esad re lê werin zêdekirin, baş tê fêmkirin ku aliyên di vê itîfaqa nepenî de cih digirin, li pey veguhestina navenda kirîza ku 11 salin didome de ne û hewl didin di vê derbarê de hinek gavên pratîk li ser erdê bavêjin. Mirov hê zelaltir be, ev gave bi piştgiriya Îran, Rûsya, Amerîka û NATO`yê tê avêtin. Tirkiyê hewl dide sîstema Rêveberiya Xweser a Bakur û Rojhilatê Sûriyê têk bibe û dewletokeke çeteyan li wan herêman ava bike. Pir eşkere van azweriyên xwe yên dagirkeriyê nabêje, lê di heman wextê de, li bendê ye ku her tiştî bexşî van niyetên xwe bike. Di berdêla van niyetên xwe de, amade ye li Ukranya û Sûriyê jî tawîzên giran li ser hesabê gelan bide. Projeya wê ya sereke, berfirehkirina sînorên xilafeta Osamniya nû û bicihanîna projeya Mîsaqa Millî ye. Lew re li pey dagirkirina Başûr û Rojavayê Kurdistanê ye, vê yekê jî bi rêya qirkirin û tunekirina Kurdan û gelên resen ên herêmê pêk tîne.

Buyerên vê dawiyê li Efrînê û civînên bidizî yên li paş deriyên reş ên komplowar bi Rûsya û DYE re, baş tivî dikin ku rêdana derbasbûna terorîstên Elqayîde yên El Nusra (Tehrîr El Şam) tevayî xeta bakurê Sûriyê, ji vê yekê ne qut e. Siyaseta dewleta Tirk li derve û hundir, ji vê yekê ne dûr e. Çendîn lebitînên wê hebin, hemû jî li ser bingeha tunekirina Kurdan e. Ji bona wê jî hemû dahatuya Tirkiyê xerc dike û amade ye li her derê qurbaniyan bide. Ji ber vê nexweşiya faşîzma Tirk a dijatiya ji Kurdan re, çi sikandalên li pêşiya pêkanîna vê siyasetê hebin, radike û li Sûriyê kurtêlxwarên xwe fedayî van azweriyan dike. Îro jî vê yekê rasterast bi rêya terorîstên El Nusra li Efrînê û tevayî xeta bakurê Sûriyê li cihên dagirkirî dike.

Dewleta faşîst a Tirkiyê bi van gavên nû yên taktîk ku girêdayî pêşketin û geşedanên pêşerojê yên hilbijartinên serokkomariyê û parlemantoyê ne, hewl dide gelek çivîkan bi yek kevirî bikuje. Dixwaze asta aciziya hundirîn di serê koçberên Sûriyê de derxîne û nerazîbûnên civakê bitevizîne. Her wiha dixwaze bi itîfaqa bi rejîma Sûriyê, Rûsya, Îran û Elqayîde re, statuya Bakur û Rojhilatî Sûriyê tune bike. Bi vê desteka ji rejîma Şamê wergirtiye, wê rejîma Sûriyê jî hemû cîgehên mêtingeriyê yên li herêmên dagirkirî yên weke Efrînê hatine avakirin, fena gundên herêmê nas bike û dê li paş perdeya El Nusreya sunî, tezên dewletokeke Tirkmen li Bakurê Sûriyê veşêre. Çawa li Kerkûkê projeya xwe li ber ekranan eşkere kir, îro jî hewl dide bi itîfaqa bi rejîmên dagirker re, dorê li pêşengên azadiyê bişidîne û statuyên demokrat ên bi pêşengiya Tevgera Azadiyê weke sentezeke nû ya gelan bi ser dikevin, têk bibe û desthilatdariya xwe ji nû ve sazûman bike.